

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní Mgr. Jaroslavou Krivánkovou ve věci

žalobce: Š. K., nar. X, bytem X

proti

žalované: Česká správa sociálního zabezpečení, IČ 00006963, sídlem Křížová
25, 225 08 Praha 5 (dále i ČSSZ),

v řízení o žalobě ze dne 20. 8. 2025 proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2025, č. j. Xa o
invalidní důchod

takto:

I. Rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 19. 8. 2025, č. j. Xa se
zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení žalované.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Napadená rozhodnutí

1. Rozhodnutím České správy sociálního zabezpečení ze dne 20. 5. 2025 č.j. Xb byla zamítnuta žádost žalobce o invalidní důchod pro nesplnění podmínek dle ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, neboť dle posudku o invaliditě Institutu pro posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“) ze dne 15. 5. 2025 není invalidní, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu jeho pracovní schopnost poklesla pouze o 20 %.
2. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce námitky, o nichž bylo rozhodnuto žalobou napadeným rozhodnutím žalované ze dne 19. 8. 2025, kterým žalovaná zamítla jeho námitky a potvrdila výše uvedené rozhodnutí s tím, že žalobce není invalidní, neboť podle posudku

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

IPZS ze dne 8. 8. 2025 není invalidní. Jedná se u něj o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který neomezuje fyzické, smyslové ani duševní schopnosti v takovém rozsahu, aby měly podstatný vliv na pokles pracovní schopnosti žalobce. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole V (Duševní poruchy a poruchy chování), položce 5b (Poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy, úzkostné a fobické poruchy, generalizovaná úzkostná porucha, sociální fobie, specifické fobie, smíšené úzkostně-fobické poruchy, generalizovaná úzkostná porucha, sociální fobie, specifické fobie, smíšené úzkostně-depresivní poruchy, obsedantně kompulzivní porucha, reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení, posttraumatická stresová porucha, disociativní porucha, porucha somatoformní, neurastenie – lehké postižení, narušení sociálních kontaktů a vazeb, některé denní aktivity vykonávány s obtížemi) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 15-20 %. Lékař IPZS zvolil horní hranici uvedeného rozmezí, tj. 20 %, a nebyla dále měněna vše smyslu ust. § 3 odst. 1 a 2 citované vyhlášky

II.

Žaloba

3. Včasnou žalobou ze dne 20. 8. 2025 doručenou zdejšímu soudu téhož dne se žalobce domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované, přičemž žalobu odůvodnil tím, že se s ním neztotožňuje, neboť jeho zdravotní omezení jej limitují natolik, že nemůže vykonávat pracovní zařazení vč. funkční problematiky v běžném životě, což jej přivádí dlouhodobě na pokraj sociálního vyloučení a přiznání invalidity trvale shledává jako vhodné řešení stavu věci.

III.

Vyjádření žalované k žalobě

4. Žalovaná dne 15. 9. 2025 ve svém vyjádření k žalobě uvedla, že ve věci nebyly prokázány skutečnosti indikující invalidizaci. Podřazení dominantního postižení žalobce posudková lékařka IPZS dostatečně osvětlila včetně zkonstatované závažnosti, potažmo zvolené taxace. Klíčovou roli tu sehrály poruchy, jež byly zdokladovány. Pokud jde o samotný účel institutu invalidního důchodu, pak žalovaná odkázala např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2015 č.j. 4 Ads 188/2015-31. Nepříznivá finanční (osobní) situace žalobce nepředstavuje v žádném případě aprobevované posudkové hledisko, a tudíž je namístě obrátit se spíše na jiná odvětví systému sociálního zabezpečení. Zdokumentovaná funkční omezení nesplňovala kritéria invalidizace, žaloba proto není důvodná. Žalobce na podporu svých prohlášení nenabízí ani sebemenší konkurenční argumentaci a setrvává u velmi obecné polemiky a jeho nesouhlas očividně pramení z holého faktu nevyhovění žádosti.

IV.

Vyjádření účastníků k posudku

5. Žalobce k posudku vypracovanému Posudkovou komisí MPSV neměl výhrady a s jeho závěry souhlasil.
6. Žalovaná ve svém vyjádření z 12. 12. 2025 připomněla, že z každého posouzení, notabene na dané úrovni řízení, musí být bezpodmínečně zřejmé, z jakých (zákonem, popř. vyhláškou normovaných) důvodů dospěla komise právě k určitému závěru, tedy vyložit, jaký zdravotní stav lze v oblasti, do níž je zařazeno žalobcovo zdravotní postižení, hodnotit jako normální, uvést, jakým způsobem se žalobcův zdravotní stav od této normy odlišuje, jaký

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

odklon od normy lze v projednávaném případě hodnotit jako lehké postižení, a jaký již představuje středně těžké, resp. je nutné, aby posudková komise dostatečně zdůvodnila, na základě jakých okolností dospěla k závěru o naplnění kritérií zvolené diagnózy a zároveň, proč kritéria jiné položky, resp. bodu, naplněny nebyly. Nesmí tudíž jít o pouhou sumarizaci shromážděné medicínské dokumentace doprovázenou strohou finální konstatací výše uvedeného charakteru a rozsahu, notabene v podobě doslovně a paušálně převzatého textu prováděcího předpisu, jenž má patrně reprezentovat ono nezbytné zdůvodnění přijaté kvalifikace. Z posudku není bez dalšího jasné, čím komise u žalobce k rozhodnému datu dokladuje „značně sníženou úroveň sociálního fungování“ ve světle rekapitulovaných nálezů a relevantní úpravy, tzn. na základě jakých vlastně okolností dospěla k závěru o naplnění kritérií zvolené diagnózy.

V.

Posouzení věci soudem

7. Řízení v projednávané věci je upraveno zákonem č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen s.ř.s.).
8. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s. ř. s. vycházel soud při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
9. Soud ve věci rozhodl bez jednání v souladu s § 51 odst. 2 s.ř.s. a § 76 odst. 1 písm. b) s.ř.s. poté, co se účastníků výslovně dotázal, zda s tímto postupem souhlasí, přičemž žalovaný ke svým výhradám k posudku neuvedl, že trvá na nařízení jednání poté, co byl poučen, že v případě, že se k tomuto nevyjádří, soud rozhodne bez nařízení jednání.
10. V souladu s § 75 odst. 1, 2 s.ř.s. soud vycházel při přezkoumání napadeného rozhodnutí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů uplatněných v žalobě.

VI.

Rozhodnutí soudu

11. Žaloba je důvodná.
12. K námitkám žalobce týkajícím se posouzení jeho zdravotního stavu není soud oprávněn se vyjadřovat, protože v této projednávané věci se jedná o dávku podmíněnou zdravotním stavem a v takovém případě je rozhodnutí soudu závislé především na odborném lékařském posouzení. Ve správním soudnictví ve věcech důchodového pojištění posuzují zdravotní stav a pracovní schopnost pojištěnců PK MPSV, jak vyplývá z § 4 odst. 2 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění.
13. V přezkumném řízení soudním jsou k posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti osob i k zaujetí posudkových závěrů o invaliditě ze zákona povolány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení). V soudní praxi je důkaz posudkem posudkové komise chápán jako případ předepsaného důkazu (srov. rozsudek NSS č. j. 2 Ads 58/2003-75 ze dne 4. 12. 2003, č. 133/2004 Sb. NSS).
14. Soud hodnotí posudek jako každý jiný důkaz v rámci volného hodnocení důkazů [§ 77 odst.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

2 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Nejsou-li namítány jiné vady řízení, soud v řízení o žalobě proti rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení ve věci invalidity ověřuje pouze to, zda je posudek posudkové komise úplný a přesvědčivý (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 13/2003-54 ze dne 25. 9. 2003, č. 511/2005 Sb. NSS), případně – namítá-li to žalobkyně – zda byla příslušná posudková komise řádně obsazena (např. rozsudek NSS č. j. 6 Ads 11/2013-20 ze dne 15. 5. 2013). Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí (např. rozsudek NSS č. j. 4 Ads 61/2010-63 ze dne 11. 11. 2010, č. 2240/2011 Sb. NSS).

15. Z těchto důvodů požádal soud PK MPSV – pracoviště v Plzni o vypracování posudku, který byl vypracován po jednání konaném dne 25. 11. 2025 za účasti odborné lékařky z oboru psychiatrie, jemuž žalobce nebyl přítomen. Z obsahu tohoto posudku soud mimo jiné zjistil, že k datu vydání žalobou napadeného rozhodnutí byl žalobce invalidní dle § 39 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, šlo o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) zákona, neboť šlo o pokles pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 35 %, nedosahoval však více než 49 %, doba platnosti (lhůta KLP): 31. 12. 2026, vznik ke dni 5. 6. 2025 (nález psychologa). Žalobce byl posuzován jako vyučení zedník, dle doložené zdravotní dokumentace byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s negativním dopadem na pracovní schopnost, jehož rozhodující příčinou je porucha přizpůsobení a porucha osobnosti, dále přítomny anxiózně depresivní symptomy. V anamnéze alkoholismus. Abúzus návykových látek (chronické fumátorství), dlouhodobé existenční obtíže a selhávání v pracovním zařazení i sociálním začlenění. S pomocí dalších osob stav mírně zlepšen, zajištěno bydlení, cca od 1/2025 částečná abstinence, zahájena psychiatrická a psychologická dispenzarizace, zavedena antidepressivní medikace). S pokračující konsolidací sociálních a pracovních problémů a nově zavedenou léčbou je předpoklad dalšího částečného zlepšování. Komorbidity nemají posudkově významnější dopad na práceschopnost než rozhodující psychické postižení. Omezení zraku lze hodnotit jako „praktická ztráta zraku na jednom oku s klinicky střední (posudkově lehkou) slabozrakostí na druhém oku“ a bylo by ohodnoceno 20 % (nejedná se o ztrátu zraku na jednom oku se závažnější poruchou zraku na druhém oku, kdy je vizus horší než 0,10) nezakládalo by tedy vznik invalidity, ani kdyby bylo navýšeno o maximum 10 %. Poruchy sex. funkcí nemají vliv na práceschopnost, urologicky jen počínající varikokéla vlevo. Stran kožních změn na bérkách není doloženo žádné venografické vyšetření, které by prokazovalo posudkově významné stadium žilní insuficience dle klasifikace CAEP. Sluch, další mentální schopnosti, kontinence a osový aparát bez dokumentovaného postižení. Komise je v souladu s posudkovým hodnocením prvoinstančního i námitkového řízení co se týče typu rozhodujícího zdravotního postižení, s ohledem na psychologem popisované dlouhodobé selhávání v práceschopnosti však hodnotí tíži postižení jako lehkou až středně těžkou, a konstatuje, že se jedná o duševní poruchy, poruchy neurotické, vyvolané stresem a psychosomatické poruchy (kap. V, pol. 5), úzkostné a fobické poruchy, generalizovaná úzkostná porucha, sociální a specifické fobie, smíšené úzkostně depresivní poruchy, obsedantně kompulzivní poruchy, reakce na závažný stres a poruchy přizpůsobení, posttraumatická stresová porucha, disociativní porucha, porucha somatoformní, neurastenie, se středně těžkým funkčním postižením, značně sníženou úrovní sociálního fungování, výkon některých denních aktivit značně omezen. Míra poklesu pracovní schopnosti byla zhodnocena 35 % dle kapitoly V, položky 5, písmene c, přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. K datu vydání napadeného

rozhodnutí (19. 8. 2025) byl zjištěn dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu ust. § 26 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Žalobce je invalidní dle § 39 odst. 1 citovaného zákona. Jde o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) citovaného zákona. Z doložených lékařských nálezů nelze prokázat u ostatních uvedených onemocnění takové závažné funkční postižení, aby byla splněna podmínka pro použití § 3 odst. 1 citované vyhlášky. Není ani důvodu pro použití § 3 odst. 2 a § 4 citované vyhlášky. Pro svůj dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav není žalobce schopen práce se zvýšeným rizikem stresů, ve směnném provozu, ve velkém kolektivu, ve vynuceném tempu. Je schopen psychicky lehčí práce, s menšími nároky na duševní a zrakové schopnosti, v menším rozsahu a intenzitě, bez tlaku na výkon, časového stresu, hlučného prostředí, za dodržení výše uvedených obecných pracovních kontraindikací. Den vzniku invalidity: 5. 6. 2025 (dán psychologickým vyšetřením), platnost stanovena vzhledem k možnosti zlepšení stavu při nově zavedené antidepresivní léčbě omezeně na 1,5 roku od 31. 12. 2026, dále dle vývoje klinicko posudkového stavu.

16. K připomínkám žalovaného k posudku, jež se týkaly toho, jakým způsobem se žalobcův zdravotní stav odlišuje od normy a na základě jakých okolností PK MPSV dospěla k závěru o naplnění kritérií zvolené diagnózy, soud uvádí, že má zato, že toto z posudku vyplývá. V té souvislosti soud odkazuje na zprávu o provedeném sociálním šetření z 21. 7. 2025, z níž vyplývá, že žalobce je snadno zmanipulovatelný, což jej dostalo na okraj společnosti, k čemuž se blíže vyjadřuje zpráva o psychiatrickém vyšetření z 11. 2. 2025, není oproti normě schopen pochopit složitější úřední informace, nechápe složitější text, telefonická domluva je problematická, není schopen napsat sms, nezná běžné obrazové a zvukové signály, reaguje opožděně, špatně artikuluje, málo a potichu mluví, má strach z lidí a komunikace, v důsledku čehož není schopný plnohodnotné sociální komunikace, pro problémy v orientaci a problémech s chůzí se většinou pohybuje s doprovodem, není schopen názvy léků, jež užívá, není schopen hospodařit bez pomoci si nezařídí své záležitosti. Navazování sociálních kontaktů je narušeno, nerozumí souvislostem, bojí se, jen částečně je schopen péče o domácnost, nedokáže kontrolovat čistotu a vhodnost oděvu, má problém i s řádným oblečením svršků. S ohledem na uvedené žalobci poskytuje péči kamarád i neziskové organizace. Ze zprávy z klinické psychologie ze dne 5. 6. 2025 pak vyplývají další potíže žalobce i jejich příčiny. Z uvedených důvodů soud neshledal potřebným vypracování doplňujícího posudku.
17. Podle § 39 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění, platí, že pojištěnec je invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a jestliže poklesla o nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně. Pracovní schopností se rozumí schopnost pojištěnce vykonávat výdělečnou činnost odpovídající jeho tělesným, smyslovým a duševním schopnostem, s přihlédnutím k dosaženému vzdělání, zkušenostem a znalostem a předchozím výdělečným činnostem. Poklesem pracovní schopnosti se rozumí pokles schopnosti vykonávat výdělečnou činnost v důsledku omezení tělesných, smyslových a duševních schopností ve srovnání se stavem, který byl u pojištěnce před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.
18. Podle § 3 odst. 1 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce je více zdravotních postižení a

v důsledku působení těchto zdravotních postižení je pokles pracovní schopnosti pojištěnce větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti určené podle rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, lze tuto horní hranici zvýšit až o 10procentních bodů. V této věci podmínky pro zvýšení míry poklesu pracovní schopnosti nebyly PK MPSV shledány.

19. Podle § 38 písm. a) zákona 155/1999 Sb., o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na invalidní důchod, jestliže nedosáhl věku 65 let nebo důchodového věku, je-li důchodový věk vyšší než 65 let, a stal se invalidním a získal potřebnou dobu pojištění, pokud nesplnil ke dni vzniku invalidity podmínky nároku na starobní důchod podle § 29, popřípadě, byl-li přiznán starobní důchod podle § 31, pokud nedosáhl důchodového věku.
20. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného, jímž došlo k zamítnutí jeho žádosti o přiznání invalidního důchodu s odůvodněním, že dle posudků IPZS vypracovaných v rámci prvostupňového i námitkového řízení není invalidní. Po doručení shora uvedeného posudku PK MPSV ze dne 25. 11. 2025 má soud za prokázané, že k datu vydání napadeného rozhodnutí žalované se u žalobce jednalo o invaliditu prvního stupně, a proto je žaloba podaná důvodně. Soud proto napadené rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2025 rozsudkem zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (výrok I. rozsudku) pro vady řízení (§ 78 odst. 1, 4 s. ř. s.) spočívající v nedostatečném posudkovém zhodnocení zdravotního stavu žalobce, neboť žalovaná si neopatřila ve správním řízení takové důkazy, které by prokázaly skutečný stav věci, jelikož dle citovaného posudku PK MPSV zdravotní stav žalobce ke dni 5. 6. 2025, tedy ke dni předcházejícímu vydání žalobou napadeného rozhodnutí a následujícímu po dni prvostupňového rozhodnutí odpovídal prvnímu stupni invalidity, když míra poklesu jeho pracovní schopnosti činila 35 %, avšak lékař IPZS byla přiznána pouze míra poklesu 20 %.
21. Po právní moci tohoto rozsudku bude žalovaná vycházet ze zjištění, že žalobce byl k datu vydání napadeného rozhodnutí dle posudku PK MPSV ze dne 25. 11. 2025 invalidní pro invaliditu prvního stupně, o čemž vydá rozhodnutí, které bude mimo jiné obsahovat i důvod vydání rozhodnutí – první stupeň invalidity u žalobce. Vydáním nového rozhodnutí bude realizován tento rozsudek, když rozhodnutí o přiznání prvního stupně invalidity by byla vydala žalovaná již na základě posouzení zdravotního stavu žalobce v rámci řízení správního orgánu prvního stupně či v řízení o námitkách. Právním názorem soudu je žalovaná vázána, jak vyplývá z § 78 odst. 5 s. ř. s.
22. O náhradě nákladů řízení (výrok II. rozsudku) bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s. věta první, podle něhož má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Úspěšnému žalobci, jenž nebyl ve sporu právně zastoupen, nevznikly s řízením žádné výdaje, a proto bylo rozhodnuto, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů řízení právo.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o kasační stížnosti rozhoduje. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni (§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s. ř. s.).

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.

Plzeň 22. 12. 2025

Mgr. Jaroslava Křivánková v.r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje L. C.